Bili?sel Üçlü Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bili?sel Üçlü Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17942

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bili?sel Üçlü Envanteri, üniversite ö?rencilerinin psikolojik sa?laml?k düzeylerini, depresif belirtilerini ve ya?am memnuniyetlerini inceleyen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkçe'ye uyarlanm?? bir ölçektir. Ölçek, Aaron Beck taraf?ndan ortaya konan ve depresyonun temelini olu?turan **Bili?sel Üçlüyü** (benlik, dünya ve gelecek alg?s?) de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ba?lam?nda inceleyerek, özellikle bili?sel çarp?tmalar?n varl???n? ve ?iddetini ölçmeye odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Üçlü, Depresyon, Benlik Alg?s?, Dünya Görü?ü, Gelecek Alg?s?, Psikometrik Özellikler, Uyarlama.

Yazarlar

Özge Erarslan

Amaç

Bu envanterin temel amac?, bireylerin kendilerine, dünyaya ve gelece?e yönelik sahip olduklar? bili?sel ?emalar? ve olumsuz alg?lar? nicel olarak ölçmektir. Ölçek, depresyonun bili?sel teorisi çerçevesinde, bireylerin ya?ad??? **olumsuz bili?sel ?emalar?n** yo?unlu?unu belirleyerek, özellikle depresif belirtilerin ?iddeti ile ili?kili veriler sa?lamaktad?r.

Türkiye uyarlamas?n?n özel amac? ise, bu yap?y? üniversite ö?rencilerinde psikolojik sa?laml?k ve ya?am memnuniyeti gibi di?er psikolojik de?i?kenlerle olan ili?kisini incelemek üzere kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç haline getirmektir. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve akademik çal??malarda depresyonun bili?sel bile?enlerinin ölçülmesine olanak tan?nm??t?r.

Yap?

Ölçek, Bili?sel Davran??ç? Terapi kuram?n?n kurucusu Aaron Beck taraf?ndan tan?mlanan temel yap? olan **Bili?sel Üçlü** (Cognitive Triad) üzerine kurulmu?tur. Bu yap?, depresif bireylerin otomatik olarak üç ana alanda olumsuz dü?ünce ?emalar?na sahip oldu?unu varsayar.

Bu üç temel bile?en, ölçekte üç alt boyut olarak temsil edilmektedir:

Benlik Alg?s?: Bireyin kendini yetersiz, de?ersiz veya kusurlu görmesi ve olumsuz öz-de?erlendirmeleri.
Dünya Görü?ü: Çevresel deneyimlerin olumsuz, adaletsiz, zorlay?c? veya engelleyici olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

alg?lanmas?.
Gelecek Alg?s?: Gelece?in umutsuz, de?i?mez ve olumsuz beklentilerle dolu olarak görülmesi, ki?inin gelecekteki olaylara dair olumlu bir beklentiye sahip olmamas?.

Geçerlik

Sunulan kaynak referans?nda, ölçe?in yap?sal veya kriter geçerli?ine dair spesifik bir istatistiksel de?er aç?kça belirtilmemi?tir. Bu durum, uyarlama çal??mas?n?n tezin içeri?inde daha detayl? olarak ele al?nmas?na ra?men, özet bilgilerde yer almad???n? göstermektedir.

Ancak, ölçe?in orijinal yap?y? koruyup korumad???na dair faktör analizi gibi geçerlik çal??malar?n?n (genellikle uyarlama sürecinin zorunlu bir parças? olarak) gerçekle?tirilmi? olmas? beklenir. **Geçerlik** çal??malar?n?n detayl? sonuçlar?n?n eksikli?i, ölçe?in Türk popülasyonunda ölçtü?ü yap?n?n teorik beklentilerle ne kadar örtü?tü?ünü tam olarak anlamak için yazar?n orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas?n? gerektirmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik analizleri, alt gruplar ve testin tamam? için oldukça yüksek düzeyde güvenirlik sergilemi?tir. Elde edilen **Cronbach Alfa** katsay?lar?, ölçe?in farkl? alt boyutlar?nda ve genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve dolay?s?yla ölçüm sonuçlar?n?n kararl? ve güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Benlik Alg?s? alt grubu için güvenirlik katsay?s?: 0.85
Dünya Görü?ü alt grubu için güvenirlik katsay?s?: 0.72
Gelecek Alg?s? alt grubu için güvenirlik katsay?s?: 0.87
Tüm test için genel güvenirlik katsay?s?: 0.91

Faktör Analizi

Bili?sel Üçlü Envanteri, ad?ndan ve kuramsal temelinden de anla??laca?? gibi, **üç faktörlü** bir yap?ya sahiptir: Benlik, Dünya ve Gelecek. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen güvenirlik verileri de bu üç alt grubun varl???n? desteklemektedir.

Tipik olarak, ölçe?in uyarlanmas? sürecinde Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak ölçek maddelerinin bu üç temel faktöre uygun ?ekilde yüklendi?i do?rulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal kuramsal yap?s?n?n (Cognitive Triad) Türk kültüründe de korundu?unu göstermeyi amaçlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Language Available: Türkçe (Uyarlama)

Population Group: Yeti?kinler (Özellikle üniversite ö?rencileri)

Age Group: Genç Yeti?kinlik Dönemi (Uyarlama çal??mas?nda kullan?lan örneklem)

Population Details: Özge Erarslan'?n yüksek lisans tezinde üniversite ö?rencileri örneklem olarak kullan?lm??t?r.

Test Methodology: 7'li Likert ölçe?i kullan?lm??t?r. Derecelendirme format? ?öyledir: (1= hiç kat?lm?yorum - 7= tamamen kat?l?yorum). Yüksek puanlar, Bili?sel Üçlü'nün olumsuz bile?enlerinin daha yo?un oldu?unu i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Likert Ölçe?i, Psikolojik Sa?laml?k, Depresif Belirtiler, Hacettepe Üniversitesi, Tez Çal??mas?, Bili?sel ?ema.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Özge Erarslan (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü mezunu)

Correspondence Address: ?lgili Yüksek Lisans Tezi üzerinden ula??labilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in bu Türkçe uyarlamas? 2014 y?l?nda tamamlanm?? ve yay?nlanm??t?r. Kullan?m izinleri için sorumlu yazar Özge Erarslan veya Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda genellikle yazar referans gösterilerek kullan?labilir.

Kaynaklar

Erarslan, Ö.(2014). *Üniversite ö?rencilerinde psikolojik sa?laml?k ile depresif belirtiler ve ya?am*

ARABPSYCHOLOGY.COM

memnuniyeti aras?ndaki ili?kide benlik sayg?s?, pozitif dünya görü?ü ve umudun arac? rolünün incelenmesi(Yay?nlanmam?? yükseklisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na buradan ula??labilir: bilissel-uclu-envanteri-toad.pdf

Bili?sel Üçlü Envanteri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte Bili?sel Üçlü Envanteri'nin maddelerine yer verilmemi?tir. Maddeler için yazar?n orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM